

NAPOLEONS EERSTE BEZOEK ALS KEIZER AAN OOSTENDE 11 – 12 – 13 – 14 – 15 AUGUSTUS 1804

door **Jean Marie BEKAERT**

In jaargang 1998 van ons tijdschrift brachten wij verslag uit over het bezoek van Napoleon Bonaparte, toen nog Eerste Consul, aan Oostende in 1803.

In 1804 vertoefde Napoleon opnieuw binnen onze muren. Nu het was het een Bonaparte, tot Keizer en Koning gekroond, die onze stad voor de derde maal aandeed.

Het facturen-archief, bron voor ons relaas, bevatte eveneens rekeningen met betrekking op het keizerlijk bezoek van 1804. Bij de brand van de Stadsbibliotheek op het Wapenplein, op 28 mei 1940, ging het VAN ISEGHEM-archief in de vlammen op.

Gelukkig echter maakte dit archief, reeds in 1894, 1928 en 1934, het voorwerp uit van opzoekingen en omstandige relazen. Wat ons heden in de mogelijkheid stelt een relatief omstandig verslag uit te brengen over het eerste bezoek van Napoleon Bonaparte, als keizer, aan Oostende.

In het opdrachtenregister, net al in het stadsuitgavenregister, stond een uitgave van 12 Fr opgenomen ten bate van de "citoyen Maurice KAVENAGH", "om de klokken geluid te hebben, op 23 en 27 Thermidor, bij de komst van Z.M. de Keizer in deze stad".

"23 Thermidor an XII" is naar onze tijdrekening 11 augustus 1804, net als de daaropvolgende 27ste, heden 15 augustus 1804 betekent. Deze data stroken met wat Paul VERHAEGEN voorhoudt in zijn werk "La Belgique sous la domination française". In deel IV, pagina 305, schrijft hij dat de Keizer op 11 augustus 1804 te Oostende aankwam, komende van Veurne en Nieuwpoort. Hij verbleef hier tot de vijftiende.

Gedurende zijn bezoek inspecteerde hij de flottielje die langs de binnenwateren uit Holland gekomen was, alsook de troepen van het Brugse kamp. Zoals bekend, had Napoleon zich voorgenomen met deze flottielje en troepen, Engeland te veroveren.

In de "Projets et tentatives de débarquement aux îles britanniques" van DESBRIERE bekwamen wij de bevestiging van beide data. Deel IV, pagina 122, meldt dat Napoleon Boulogne verliet om zich naar Calais en vervolgens naar Duinkerke te begeven; dat hij op 11 augustus, enkele uren te Boulogne doorbracht om vervolgens naar Oostende te vertrekken. Op 15 augustus kwam hij in Boulogne terug aan, waar 's anderendaags, de unieke plechtigheid van de eerste overhandiging van het Ere Legioen plaats greep.

Het gaat niet op, zoals één bron het voorhield, dat de Keizer op 19 augustus 1804 te Oostende aankwam. Inderdaad op 25 Thermidor jaar XII (13-08-1804) schreef Napoleon naar CAMBACERES : "Je suis depuis deux jours à Ostende". Wat, in casu, een onweerlegbaar bewijs vormt.

Kijken wij even de documenten in, met verwijzing naar de feestelijkheden voor de Keizer op touw gezet, net als de erbij horende gemakkelikheden.

Naar het register van de publicaties, van 23 Thermidor, werden de Oostendenaars door hun "Maire" uitgenodigd dezelfde avond precies om 9 uur hun huizen te verlichten.

De 26ste hierop, hernieuwde hij zijn uitnodiging 's avonds precies om 9 uur te verlichten "laquelle heure sera indiquée par le son du carillon".

Ontleden wij nu de voorgelegde facturen. Deze verantwoordden omstandig de gedane uitgaven bij gelegenheid van het keizerlijk bezoek.

Philippe DECHAENE, timmerman : "Changement et réparation faits à l'arc de triomphe de la rue d'Ouest ainsi que pour les planches servant d'illumination du nom de l'Empereur à l'Hôtel de ville. Werken : "en faisant le grand arc" - "transport d'un arc à l'Hôtel de ville", "pour placer et ôter l'arc dans la rue Longue, appartenant au voisinage de la rue de la Chapelle".

J.M. VAN CLEEMPOEL : "le premier jour d'illuminations avoir rempli 1.147 lampions avec du suif" 286,75 Fr. "le second jour d'illumination 723 lampions avec du suif" 180,75 Fr.

Charles MOUQUE : "peint les décorations de l'arcade au bassin ainsi que tous les festons de toutes les autres arcades, une pyramide, un piédestal et un escalier, de même qu'une statue ou Renommée" 600 Fr.

F. MOUQUE "repeint trois arc de triomphe, deux situés près le quartier général de Sa Majesté, un près de l'ancienne porte du quai et un nouveau près le pont du bassin". Verder nog : "livré 278 grands lampions de fer blanc pour remplacer ceux qui ont été égarés après la dernière illumination faite à l'occasion de l'entrée de S.M. l'Empereur Napoléon".

J. BELPAIRE : "livraison à l'Hôtel de ville de 80 lampions et à l'Hôtel du Commerce, 52 lampions cout 95,78 Fr.

De 4 inpakkers van de douanestapelplaats hadden op 22 Thermidor het visitatiemagazijn geledigd, om er de koetsen van de Keizer in onder te brengen. Gedurende 4 nachten stonden zij er onder hun bewaking; hetzij tot en met de nacht van 26 op 27 Thermidor.

François MOUQUE, huisschilder en blikslager, schilderde en versierde de schouwburgzaal van de Comedie, gelegen boven de Grote Wacht op de Grootte Marckt.

Deze schilderwerken moesten het Comediehuis terug een aanblik geven, waardig een Keizer te ontvangen.

Het gebouw was militair eigendom. Ook trok het leger een huurinkomen voor de schouwburgzaal. Niettemin weigerde kolonel LA MOTTE de rekening te vereffenen. Uiteindelijk besliste het Gemeentebestuur de rekening van de heer MOUQUE te vereffenen, en er terugbetaling van te vragen bij de Generale Staf in het Kamp van Brugge.

Maarschalk DAVOUT, bevelhebber van dit Kamp, dat men ook soms en met reden het Kamp van Oostende noemde, richtte een feest in ter ere van de Keizer te Oudenburg. Het feest ging door in de boomgaard van Michel JANSSENS. Voor de aangerichte schade diende de eigenaar een rekening van 153 Fr. in.

Het dient aangestipt dat maarschalk DAVOUT een batterij liet oprichten op de plaats waar de Engelsen in 1798 landden. Een tiental jaren later, en ietwat ten westen van deze plaats, bouwden de Fransen het "Fort Impérial", heden bekend als het Fort Napoleon.

Bronnen

- DESBRIERE : Projets et tentatives de débarquement aux îles britanniques.
- Paul VERHAEGEN : La Belgique sous la domination française.
- Georges SOYER : Le drame révolutionnaire et Napoléonien à Ostende.
- Ch. VAN ISEGHEM : André Van Iseghem – Bourgmestre et Maire d'Ostende (notes biographiques).
- J.M. BEKAERT : Huizen en Mensen in de Adolf Buylstraat 1604 – 1990
Deel 1, p. 47 : J.M. VAN CLEEMPOEL in 1804 op nr. 112 West-straete heden 1a Ad. Buyl.
p 111 : Charles MOUQUE in 1804 op nr. 107 West-straete heden 11 Ad. Buyl.
Deel 3, p. 724-725 : Philippe DECHAENE in 1804 op nr. 74 West-straete heden 41 Ad. Buyl.
- Echo d'Ostende 69 van 29-08-1934

Legende

- Grote Wacht = Hoofdwacht.
- Stadsbibliotheek afgebrand op 28 mei 1940. Heden Wapenplein nr. 10 : apotheek COPPIN.
- Komediestraat sedert 12-05-1858 Louisastraat.
- Comediehuis op de 1ste verdieping van de Hoofdwacht. Overgebracht naar het Schouwburgplein in 1817.
- Het Schouwburgplein werd Square Marie-José in 1906.
- Groote Marckt = Wapenplein.

Onze prijs = uw profijt
Uw kleurenfoto's manueel afgewerkt volgens de modernste technologie met multi-scanner

COCK CAMERA SERVICE

Hoek Jozef II straat en Christinastraat - Oostende

Waar kwaliteit nog vakmanschap is